

Portal Województwa Lubuskiego

Nowelizacja ustawy o uchodźcach: samorządowcy dyskutują z rządem o zmianach

Kategoria - Ukraina

Data publikacji -24 listopada 2022 godz. 08:05

Proponowane zmiany w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy były tematem posiedzenia zespołu ds. uchodźców Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, w którym zasiada marszałek Elżbieta Anna Polak.

Spotkanie dotyczyło również rozwiązań, które udało się wprowadzić. **Skrócona**

została ścieżka zatrudniania personelu medycznego z Ukrainy, za co ministrowi zdrowia dziękowała marszałek Elżbieta Anna Polak. – Jak państwo sobie przypominają, na każdym naszym spotkaniu „piłowałam” ten temat i dzisiaj muszę powiedzieć, że ta ścieżka została całkowicie odblokowana. Z satysfakcją podzielę się z państwem taką informacją, że systematycznie dostajemy zgody na zatrudnienie, procedura jest ułatwiona i nie mam tu żadnych uwag. Nie ma też problemów i uwag z dostępnością do leczenia, jeżeli chodzi o uchodźców, którzy przebywają w naszym regionie. Są traktowani tak samo jak pacjenci polscy. Nasze rozmowy i państwa interwencja spowodowały, że nie ma tu żadnych problemów ani zatorów – mówiła marszałek.

Dla przykładu, obecnie w Szpitalu Uniwersyteckim w Zielonej Górze jest zatrudnionych 18 osób z Ukrainy, dodatkowo 2 są w trakcie dopełniania formalności. Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie zatrudnia 46 osób, 29 jest w trakcie procedur. W przypadku lekarzy wydano 36 decyzji o pozwoleniu na pracę (zarówno w związku z wojną w Ukrainie, jak i pandemią COVID-19), 17 wniosków czeka jeszcze na rozpatrzenie. Jeśli chodzi o pielęgniarki, wydano 10 decyzji, na rozpatrzenie czeka 12.

Pełnomocnicy ds. uchodźców ciężko pracują. Należy im się wsparcie

Marszałek Elżbieta Anna Polak wystąpiła też z wnioskiem dotyczącym pełnomocników ds. uchodźców zatrudnionych na koszt samorządów. Wraz z **pełnomocnikiem zarządu Związku Miast Polskich i ekspertem ds. legislacyjnych Markiem Wójcikiem** zawnioskowała o refundację kosztów zatrudniania pełnomocników. – Ich rola jest niesłychanie ważna. Zwłaszcza teraz, gdy naprawdę musimy się liczyć z kolejną falą uchodźców. Nie wiadomo, co wydarzy się zimą – wyjaśniła marszałek. Podkreślała, że opiekunowie uchodźców działają bardzo intensywnie, aby zapewnić jak najlepsze wsparcie. – Na przykład w gminie Jasień takim pełnomocnikiem jest uchodźca, który zna bardzo dobrze język polski i uczy też języka polskiego, oprócz tego, że koordynuje cały proces związany z niesieniem pomocy – dodała Elżbieta Anna Polak.

– Chodzi o to, żeby to był ktoś taki jak asystent rodziny, kto poprowadzi ich za rękę: będzie kontaktował z urzędami, pomoże od strony prawnej. Taki opiekun, który pozwoli na przejście etapu stałego lokowania się w Polsce – doprecyzował Marek Wójcik. – Gdyby można było uruchomić ogólnopolski program wsparcia samorządów, które będą zatrudniały takie osoby, byłibyśmy bardzo wdzięczni. Może nie w tej ustawie, ale chciałbym, żebyśmy od tego nie odchodzili. Uważam, że to bardzo pomogłoby w asymilacji uchodźców w Polsce – wyjaśnił.

Będzie można zatrudniać także lekarzy specjalistów

Marek Wójcik zapytał również o rozwiązanie, które pozwoli zatrudniać lekarzy z Ukrainy w ambulatoryjnej opiece specjalistycznej. – Zależy nam na tym, aby lekarze z Ukrainy, którzy mają specjalność na Ukrainie, mogli pracować w AOS-ie. Oczywiście po spełnieniu pewnych wymogów, ale nie takich, które wiążą się z pełną nostryfikacją ich uprawnień. Mamy ogromny problem ze znalezieniem lekarzy –

powiedział przedstawiciel Związku Miast Polskich.

Wiceminister zdrowia Waldemar Kraska tłumaczył, że obecnie rząd pracuje nad innym rozwiązaniem – dąży do tego, by lekarze ukraińscy byli traktowani jako lekarze w trakcie specjalizacji. – Mamy na ukończeniu rozporządzenie, które to ureguluje i wtedy ci lekarze będą mogli pracować w AOS-ie – mówił wiceminister.

Uchodźcy będą płacić za zakwaterowanie

Uwagi zgłoszone do projektu nowelizacji ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy **przedstawił Grzegorz Ziomek, dyrektor Departamentu Administracji Publicznej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji**. Najwięcej z nich dotyczyło wprowadzenia opłat za zamieszkanie w obiektach zbiorowego zakwaterowania. – Nie zmieniliśmy istoty pomysłu, aby to hotel czy ośrodek recepcyjny odpowiadał za gromadzenie informacji o uchodźcach: numerów PESEL, imion, nazwisk i rozliczał ich z pobytu. Natomiast decyzja, czy uchodźcy w sytuacji uniemożliwiającej realizację płatności za mieszkanie i wyżywienie, będą mogli dalej mieszkać i nie płacić, będzie zależała od tego, kto prowadzi obiekt – albo od samorządu, jeżeli to samorząd podpisywał umowę z hotelem czy pensjonatem lub od wojewody, który również sam prowadzi takie obiekty – tłumaczył Grzegorz Ziomek.

Paweł Szefernaker, pełnomocnik rządu ds. uchodźców wojennych z Ukrainy, podczas śródownego spotkania dodał, że przepisy dotyczące odpłatności wejdą w życie 1 marca 2023 r. Uchodźcy, którzy będą w Polsce ponad 120 dni, pokryją 50 proc. kosztów pomocy, jednak nie więcej niż 40 zł za osobę dziennie. Z kolei od 1 maja 2023 roku uchodźcy, którzy będą w Polsce od 180 dni, pokryją 75 proc. kosztów, ale nie więcej niż 60 zł za osobę dziennie. Obowiązek ten nie będzie dotyczył osób niepełnosprawnych, dzieci, osób w wieku emerytalnym, kobiet w ciąży, osób wychowujących dziecko do 12. miesiąca życia, opiekunów co najmniej trojga dzieci, ani też osób w trudnej sytuacji, uniemożliwiającej im udział w kosztach (sytuację oceni wojewoda lub podmiot zapewniający pomoc).

P. Szefernaker zapowiedział również wprowadzenie w najbliższych tygodniach rozwiązania, które pozwoli zrekompensować samorządom koszty poniesione na utworzenie nowych oddziałów przedszkolnych w związku z przyjęciem uchodźców.

30 dni na rejestrację w systemie PESEL

Dyrektor Departamentu Administracji Publicznej w MSWiA zwrócił też uwagę na przepisy dotyczące nadawania numerów PESEL. – Z uwagi na to, że chcemy mieć uchodźców we wszystkich obiektach, które są utrzymywane z pieniędzy Funduszu Pomocy, musimy mieć ich wszystkich sprawdzonych i policzonych, z numerem PESEL. Wprowadzamy taką zasadę, że uchodźcy muszą się zarejestrować w systemie PESEL w ciągu 30 dni od dnia przyjazdu. Dla tych osób, które przyjechały wcześniej i do tej pory się nie zarejestrowały, po wejściu w życie ustawy również będzie 30-dniowy termin na rejestrację. Rejestracja nie ma charakteru obowiązku w tym terminie. Będzie to obowiązkowe dla uchodźców, którzy będą chcieli uzyskać

świadczenia ze strony państwa – czy to w zakresie świadczeń rodzinnych, świadczeń socjalnych czy związanych z zamieszkaniem w obiektach zbiorowych czy u osób indywidualnych – powiedział Grzegorz Ziomek.

W razie wyjazdu z Polski – wstrzymanie wypłaty świadczeń

We współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki zostały doprecyzowane przepisy dotyczące edukacji, a Straż Graniczna będzie przekazywała instytucjom udzielającym świadczeń rodzinnych i socjalnych informacji o przekroczeniu granicy w celu wyjazdu z Polski. Wówczas będzie można wstrzymać wypłatę świadczeń. – To w największym stopniu dotyczy ZUS-u, gdyż ze świadczeń wypłacanych przez ZUS najliczniej korzystają uchodźcy. Taka informacja będzie kierowana również do urzędów gmin, aby móc skutecznie przeciwdziałać sytuacjom wprowadzie niezbyt częstym, ale jednak występującym, które mogłyby być traktowane jako wyłudzenie świadczeń. Z reguły wskazują na to samorządy na terenach przygranicznych – wyjaśnił przedstawiciel MSWiA.

– Staraliśmy się uwzględnić maksymalnie dużo uwag, traktując je jako wyraz zainteresowania i życzliwości z państwa strony tak, aby ta ustawa była bardziej dopracowana i lepsza – podsumował Grzegorz Ziomek.

Zmiany w wydawaniu pozwoleń na pobyt czasowy

Prezydent Sopotu Jacek Karnowski pytał o zniesienie w ustawie artykułu 38. o uproszczonym pobycie czasowym uchodźcy wojennego na trzy lata i zamianę tego w artykule 42. na możliwość rocznego pobytu. Podkreślił, że zezwolenie na trzyletni pobyt dawało gwarancję stabilnej sytuacji obcokrajowcom i samorządom, które ich przyjęły. – Nie będę ukrywał, że my jako samorządy z częścią z nich zaczynamy bardzo mocno pracować i inwestować, dlatego że część z nich pewnie pozostanie. Jako niewielkie miasto zatrudniamy w tej chwili około 70 Ukraińców. Wolelibyśmy wiedzieć, że taka osoba jest u nas jeszcze przez trzy lata, a nie przez rok. Patrzymy też przez nasz interes, a nie ich interes. Czy nie można by było zrezygnować z tego wykreślenia? – pytał prezydent Sopotu.

Jarosław Szajner, szef Urzędu ds. Cudzoziemców wyjaśnił, że artykuł 38. został uchylony ze względu na zmianę sytuacji – wprowadzenie ochrony czasowej na terenie Unii Europejskiej i przedłużającą się wojnę. Ta modyfikacja przepisów pozwoli też odciążyć urzędy wojewódzkie, w których jest wydawana decyzja o pobycie. Dodał, że art. 42 ustawy nie zastąpił art. 38, ponieważ oba przepisy dotyczą różnych grup cudzoziemców. – Artykuł 38. dotyczył osób, które wjechały do Polski po 24 lutego 2022 r. Natomiast art. 42 dotyczy tych obywateli Ukrainy, którzy przebywali w Polsce przed 24 lutego, ale z różnych przyczyn ich wnioski nie mogły zostać rozpatrzone pozytywnie. Mając na uwadze, że w Ukrainie wciąż prowadzona jest wojna i nie ma możliwości zobowiązania ich do powrotu, umożliwiliśmy im uzyskiwanie krótszego zezwolenia na pobyt czasowy, ten roczny, nawet gdy nie spełnią wszystkich wymagań. Często dotyczy to osób, które miały w Polsce pobyt czasowy, założyły trzyletni, chciały go przedłużyć, ale nie spełniły niektórych wymagań – odpowiedział J. Szajner.

W planach są cyfrowe karty pobytu

Minister odpowiedzialny za cyfryzację w Kancelarii Premiera Rady Ministrów, Janusz Cieszyński wspominał o pracach nad wprowadzeniem cyfrowej karty pobytu, również dla dzieci. – To optymalne rozwiązanie, ponieważ dokument można uzyskać od razu. To również duża oszczędność, ponieważ wydawanie dokumentów na blankietach jest kosztowne – tłumaczył J. Cieszyński.

Co z refundacją za zakwaterowanie opiekunów tymczasowych?

Bernadeta Skóbel, radca prawny Związku Powiatów Polskich poruszyła temat związany z funkcjonowaniem instytucji opiekunów tymczasowych. – Projekt ustawy przewiduje rozwiązanie, zgodnie z którym podmiotom zapewniającym zakwaterowanie i wyżywienie małoletnim, którzy przed przybyciem do Polski byli umieszczeni w pieczy zastępczej oraz ich opiekunom tymczasowym powiat może dofinansować koszty niezbędne do zapewnienia odpowiednich warunków opieki i wychowania. Natomiast z projektu nie wynika, jaki będzie tryb przyznawania tych środków: czy to ma być umowa, czy decyzja administracyjna, nie wiadomo, w jakich granicach powiat będzie mógł to dofinansowanie przeznaczać, nie wiadomo też, na jakich zasadach powiat będzie się starał o refundację tych środków, choć na dobrą sprawę powinien otrzymać te środki przed realizacją zadania, a nie po. Przy takiej konstrukcji przepisów jest nawet problem z dookreśleniem, kto będzie tak naprawdę uprawniony do złożenia wniosku – wyliczała Bernadeta Skóbel.

Odpowiedź do zgłoszonych uwag zostanie udzielona na piśmie przez Ministerstwo Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej.

Pełnomocnik rządu wyjaśnia: w Polsce nie będzie kolejnych milionów uchodźców

Wiceprezydent Warszawy Renata Kaznowska zadała pytanie o to, czy z Ukrainy mogą dotrzeć do Polski kolejne miliony uchodźców. – Docierają do nas sygnały, że Ukraina szykuje się do ewakuacji – mówiła R. Kaznowska.

– Prosiłbym państwa, aby nie powtarzać tez o milionach osób, które tutaj dotrą. Byłbym nieodpowiedzialnym funkcjonariuszem publicznym, gdybym powiedział, że takie rozwiązanie dziś jest wykluczone, dlatego dziś przygotowujemy się również na nie. Ale regularnie spotykam się z ambasadorem Ukrainy, który za każdym razem zapewnia mnie o tym, że nie ma podstaw do tego, aby myśleć o fali uchodźców. Nie ma zwiększonego ruchu na granicy ukraińsko-polskiej. Po drugie, rozmawiałem w zeszłym tygodniu na Podkarpaciu, żeby przygotować się na to, gdybyśmy mieli do czynienia ze zwiększoną liczbą osób przekraczających granicę ukraińsko-polską. Jesteśmy w stanie odtworzyć wszystkie punkty, całkowicie inaczej zareagować niż 24 lutego. Muszą państwo przyznać, że dziś mamy pewien system, w ramach którego jesteśmy w stanie podejmować działania od pierwszych minut – wyjaśnił Paweł Szefernaker. Wskazywał też, że obecna sytuacja w Ukrainie jest inna niż tuż po rozpoczęciu wojny, wiele osób wyjeżdża do mniejszych miejscowości w obrębie kraju. – W oficjalnych rozmowach, nawet jeżeli rozważamy jakiś bardzo negatywny scenariusz, to nie mówi się o milionach uchodźców – dodał P. Szefernaker.

Kolejne posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego odbędzie się we wtorek, 29 listopada 2022 r.

Pomoc dla uchodźców w województwie lubuskim

W Lubuskiem osoby z Ukrainy mogą skorzystać z kursów języka polskiego prowadzonych przez organizacje pozarządowe lub instytucje samorządowe w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego, np. Wojewódzki Urząd Pracy. Świadczona jest również pomoc psychologiczna dla dorosłych i dzieci oraz zajęcia wyrównawcze dla uczniów – przystosowanie ich do polskiego systemu edukacji. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizuje projekt „Otwórz się na (po)moc. Punkty interdyscyplinarnego wsparcia rodziny”, który polega m.in. na organizacji zajęć socjoterapeutycznych.